

Краус Наталія Миколаївна

д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів
та економіки КУ ім. Б. Грінченка

Краус Катерина Миколаївна

к.е.н., доцент кафедри управління
КУ ім. Б. Грінченка

BITCOIN ВИПЕРЕДЖАЮЧИ ЧАС: ЗМІСТ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ БАЗИС УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ТЕХНОЛОГІЄЮ ЗАВТРАШНЬОГО ДНЯ

Фінансові ринки сьогодні є глобальними і повністю формуються під впливом цифрових технологій, як наслідок, постійно з'являються нові форми та елементи фінансової інфраструктури, зокрема віртуальні банки, фінансово-технічні компанії, міжнародні системи електронних грошей, ринок цифрових валют [1, с. 7; 2, с. 1; 3, с. 212]. Гроші в XXI столітті – це незамінна частина сучасного суспільного устрою. Їх існування допускає можливість товарно-грошових відносин та досяжність створення загального еквівалента всіх товарів і послуг. Та поступово з розвитком комп'ютерних систем і мереж, людство почало переходити на систему електронних грошей.

Сучасна дійсність така, що зараз людство все більше починає використовувати новий вид платіжного засобу – криптовалюту. Криптовалюта (від англ. *cryptocurrency*, тобто віртуальна валюта, захищена криптографією) – це насамперед швидка система платежів і грошових переказів, заснована на новітніх технологіях та не підконтрольна жодному уряду. А на думку більшості користувачів, це ще й надійний спосіб оплати. У світі зараз досить багато криптовалют (Bitcoin, Litecoin, Ethereum, Peercoin), найвідомішою з яких і такою, що стрімко розвивається, є Bitcoin (біткойн) [4; 5, с. 23].

Криптовалюта – це особливий вид платіжних засобів, свого роду цифровий актив, повсюдно використовується пірінговими платіжними системами. У свою чергу пірінгові платіжні системи ґрунтуються на засадах рівноправності її учасників, такі системи з'явилися, зокрема, через необхідність децентралізації платежів і наявності суттєвих істотних переваг в порівнянні з традиційними системами. Все це робить тему пірінгових платіжних систем (зокрема Bitcoin) дуже актуальною та потрібною для детального вивчення [6, с. 114]. Функціонування протоколу Bitcoin таке, що безпека мережі підтримується наступними ресурсами: спеціалізоване обладнання для проведення обчислень; електрика, що потрібна для роботи обладнання [7, с. 51].

Ключова помилка, яку допускає суспільство у питанні Bitcoin – це порівняння їх з паперовими грошима. Причина цього криється в неповному розумінні технічної сторони Bitcoin. В дійсності все полягає інакше, ніж з готівкою або електронними грошима: Bitcoin (грошова одиниця системи Bitcoin) – це не аналог паперових грошей, які представляють собою еквівалент золота, а аналог самого золота. З цієї причини неможливо просто так взяти і створити їх скільки завгодно. Ядро Bitcoin засноване на обмеженості ресурсів і складності їх видобутку. Використовувана системою криптографія забезпечує надійний захист та дозволяє використовувати криптовалюту як альтернативу “звичайних” грошей [6, с. 115].

Особливостями випуску й обігу Bitcoin, є: відсутність купюрності грошових знаків, які для фіатних (звичайних) грошей присвоює держава; специфічне регулювання, коли регулятором створеної системи виступає не певний суб'єкт, а тільки алгоритм, закладений у програму, функція котрого полягає в забезпеченні безперебійної роботи цієї системи; унеможливлення втручання в рахунки клієнта та скасування помилкового платежу.

Головною особливістю криптовалюти, в тому числі Bitcoin, є те, що вона не прив'язана до жодної зі світових валют, її цінність (ціна) визначається виключно попитом і пропозицією, а від знецінення рятує закладене алгоритмом обмеження пропозиції. Так, для Bitcoin пропозиція становить близько 21 млн, за різними оцінками на сьогодні “вироблено” вже 14,2 млн [8, с. 10]. Bitcoin – це валюта, цифрова одиниця вартості, яка використовується людьми для обміну товарами, послугами або обміну на інші валюти, курс яких має тенденцію до значних коливань порівняно з традиційними, випущеними урядом грошовими знаками. Але це вузьке визначення приховує за собою інше, що відображає більш серйозну властивість: bitcoin – це не просто валюта, це технологія [9].

Щодо центрального управління Bitcoin, то його просто не існує, є лише чітко визначений протокол, якого мають дотримуватися учасники, щоб мати можливість взаємодіяти з іншими учасниками, тому і емісія визначається закладеними в систему принципами. Розрахунки в системі Bitcoin здійснюються за допомогою цифрових bitcoin-монет. Кожна цифрова bitcoin-монета – це фрагмент захищеного криптографічними методами коду, який можна переказувати через Інтернет і зберігати у файлі-гаманці [10, с. 146; 11, с. 25, 75; 12, с. 12; 13, с. 45, 66, 89]. Говорячи про економічні та суспільні властивості системи Bitcoin, варто зазначити наступне, використання криптовалюти дозволяє зберігати анонімність, що робить можливим їх використання в тіньовій економіці. Прикладом може служити Інтернет-магазин, що поширив нелегальні товари і отримував оплату Bitcoin [6, с. 116–117].

В підсумку варто зауважити, що без формальної інституціональної підтримки, без дозволів уповноважених інституцій, система Bitcoin почала своє функціонування і знайшла підтримку численної аудиторії. І якщо сьогоднішнє життя ми не уявляємо без Інтернету, те ж саме стосується і фінансових транзакцій. Те, що Bitcoin все ще продовжують існувати та користуються популярністю, доводить потребу суспільства в криптовалюті. Криптовалюти вже сприймаються як свого роду грошові одиниці – і це беззаперечна дійсність.

Список використаної літератури

1. Бондаренко О. С. Тенденції функціонування фінансового ринку в економіці України / О. С. Бондаренко // Інвестиції: практика та досвід. – № 15. – 2018. – С. 5–9.
2. Краус Н.М. Цифрова економіка : тренди та перспективи авангардного характеру розвитку [Електронний ресурс] / Н. М. Краус, О. П. Голобородько, К. М. Краус // Ефективна економіка. – 2018. – № 1. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 20.08.2018.
3. Краус Н. Цифровізація в умовах інституційної трансформації економіки: базові складові та інструменти цифрових технологій / Н. Краус, К. Краус // Науковий економічний журнал. Інтелект ХХІ століття. 2018. – № 1. – С. 211–214.
4. Офіційне Інтернет-представництво електронної криптовалюти Bitcoin. URL: <https://www.bitcoin.com/>.
5. Діба М. І. Ставлення до криптовалюти в Україні / М. І. Діба, О. В. Лягера // Наукові праці НДФІ. – 2017. – № 4 (81). – С. 23–25.
6. Сергеева О.Ю. Bitcoin как современный инструмент платежной системы в цифровой экономике 21 века / О. Ю. Сергеева, А. А. Панков // Лучшая научная статья 2017. – VII Международный научно-практический конкурс. – МЦНС “Наука и просвещение”. – 2017. – С. 114–118.
7. Пряников М.М. Блокчейн как коммуникационная основа формирования цифровой экономики: преимущества и проблемы / М.М. Пряников, А. В. Чугунов // International Journal of Open Information Technologies ISSN: 2307-8162 vol. 5, no.6, 2017. – С. 49–55.
8. Береславська О.І. Національні гроші та криптовалюта : можливості співіснування / О. І. Береславська // Наукові праці НДФІ. – 2017. – № 4 (81). – С. 9 – 12.
9. Шнайдер Д. Денежная Эволюция. Поменяет ли криптовалюта архитектуру мировой экономической системы? Часть 2 [Електронний ресурс] / Давид Шнайдер // Информат. – 14.07.2017. – Режим доступу : <http://informat.com.ua/denezhnaya-evolyutsiya-pomenyaet-likriptovalyuta-arhitekturu-mirovogo-ekonomicheskoy-sistemy-chast-2/>.
10. Олексюк О. С. Криптовалюта біткоїн / О. С. Олексюк, О. В. Мостіпака // Проблеми системного підходу в економіці. – 2017. – № 4 (60). – С. 145–153.

11. Краус К.М. Стратегія фінансової стабілізації підприємств (на прикладі Центральної спілки споживчих / К. М. Краус, Н. М. Краус. – Монографія. – Полтава: Дивосвіт, 2010. – 142 с.

12. Краус Н. М. Інституціоналізація інноваційної економіки: глобальні та національні тенденції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. економ. наук : спец. 08.00.01 “Економічна теорія та історія економічної думки” / Н. М. Краус. – К. : Знання, 2017. – 40 с.

13. Шевченко О. М. Інноваційна діяльність та венчурний капітал в системній модернізації національної економіки : монографія / Н. М. Краус, О. М. Шевченко. – Полтава : Дивосвіт, 2013. – 184 с.

Піжук Ольга Іванівна

к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства Університету державної фіскальної служби України

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ

Об'єктивні процеси розвитку наукових досліджень і прогресивних комп'ютерно-цифрових технологій призвели до цивілізаційних змін світогосподарського розвитку та зумовили виникнення нового типу економіки в рамках якої зазнають кардинальних змін моделі бізнес-процесів конкурентоспроможних підприємств [1-2]. Остання являє собою тип економіки, що характеризується активним впровадженням і використанням цифрових технологій зберігання, обробки й передачі інформації в усі сфери людської діяльності.

Проблеми нових видів економік, серед яких і цифрова економіка, є досить актуальними у зарубіжній та вітчизняній науковій літературі, зокрема у працях Д. Белла, Дж. Гелбрейта, Д. Тапскотта, Т. Месенбург, Л. Кіт, С. Коляденка, С. Веретюк та ін. Ними запропоновані різні підходи до визначення даного поняття, однак, вони суттєво не суперечать один одному.

Так, С. Коляденко [3] розглядає цифрову економіку як таку, що базується на виробництві електронних товарів і сервісів високотехнологічними бізнес-структурами і дистрибуції цієї продукції за допомогою електронної комерції. На думку С. Веретюк [4] та Л. Кіт [5] цифрова економіка – це трансформація всіх сфер економіки завдяки перенесенню інформаційних ресурсів та знань на комп'ютерну платформу з ціллю їх подальшого використання (включаючи там, де це можливо) на цій платформі.